
ALLAKKIAQ

Nunanut allanut ministeriaqarfik

Inatsisileriffik

Uunga: Kalaallit- danskit namminersoneq pillugu isumalioqatigiissitaat J.nr: JTF, 8,S 27

CC: Bilag:

Uanngaaniit: Nunanut allanut misteriaqarfik Ulloq: 8. november 2004

Pineqartoq: **Apeqqummut 1-imut akissut:
Inuiaat kalaallit inuiaat tamat
inatsisaannut tunngatillugu
inuiattut isigineqarnersut?**

Kalaallit-danskit namminersoneq pillugu isumalioqatigiissitaata allattoqarfiata 6. oktober 2004-mi allagaqarluni Nunanut allanut ministeriaqarfimmut akeqqusimavaa inuiaat kalaallit inuiaat tamat inatsisaasigut inuiattut isigineqarnersut. Tamatumunnga tunngatillugu Nunanut allanut ministereqarfik imatut oqaaseqateqassaaq:

Oqariartaaseq "inuiaat" inuiaat tamat inatsisaanni ataasiinnarmik paasineqarsinnaanngilaq. Sumut tunnganera tunngavigalugu assiigiinngitsunik atorneqarsinnaavoq: " inuiaat danskit", "inuiaat nunasiaasut", "nunap inoqqaavi", "inuiaat imminnut aalajangiiffigisinnaatitaanerat".

Ataasiinnarmik nassuiarneqarsinnaanngikkaluartoq inuiaat inatsisaanni tunngavissaqarpoq inuiaat suunersioinnissaannut. Tassalu inuiaat tassaatinneqarput inuit ataatsimoortut immikkut ilisarnaateqarnertik patsisigalugu inunnit allanit allaassuteqartut. Tamatuma saniatigut "inuiannik" oqartarnek inuiaat inatsisaat malillugit nalinginnaasumik tunngatinneqarpoq inoqatigiinnut nunami aalajangersimasumi najugaqartunut.

Tunngavissat arlaannaannulluunniit tunnganngitsut allanngorarsinnaapput amerlanertigulli pineqartarput oqaaseqatigiinneq, oqaluttuarisaanikkut ataasiuffeqarneq, sumit kingoqqisuuneq, kulturi upperisarluni. Inunntu ataasiakkaanut tunngavissatigut piumasaavoq pineqartut tassaasut innuttaaqatigiit tunngavissanik arlaannaannulluunniit tunnganngitsunik naammassinnissimasut, saniatigut misigisimassasut atukkatigut ataqatigiillutik, inuunermi atugassatik ataatsimooqatigiiffigalugit, aammalu ataatsimoorlutik kinaassuseqarlutik inuiattut isigineqassagunik. Allaaserisartakkani tunngavissaq taanna tassaatinneqarjuttarluni inuiaat annertuumik ataasiusuussasut.

Aamma immikkut piumasarineqartarpoq nunamut aalajangersimasumut atasuunissaq. Tunngavimmut tamatumunnga tunngaviuvoq inuiaat naalagaaffillu qangaaniit immikkut ataqatigiittarmata, tassa oqaluttuarisaanikkut inuiaat naalagaaffik sioqqullugu pioreersarlutik. Tassalu naalagaaffik tassaavoq politikikkut inatsisitigullu inuiannut pioreersunut takussutissaasoq. Nunarsuarmi sumut atanerup ilisarnaatigaattaq inuiaat allaniit allaanerusarmata. Inuiaat tunngavissanik siuliini taaneqartunik peqartut, kisianni sumiiffimmut aalajangersimasumut atannngitsut inuiaat inatsisaat malillugit inuiattut isigineqarsinnaanngillat, akerlianilli naalagaaffimmi ikinnerussuteqartuussallutik.

Sumiiffimmut aalajangersimasumut atasuunissamik piumasaasup kinguneeraattaq innuttaasut soorlu nunasiaanerup kingunerisaanik sumiiffinni aalajangersimasuni inoqareersuni nunassissimasut inuiattut

Bilag 7

2/2

nammineersutut isigineqalersinnaangimmata, innuttaasut pineqartut sumiiffimmi innuttaasut kulturikkut sumiiffimmullu tunngatillugu immikkut attaveqaratik. Taamaattumik oqartoqarsinnaavoq soorlu Gibraltarimi Falklandilluunniit qeqertaanni najugallit tamanna tunngavigalugu inuiaat inatsisaannut tunngatillugu inuiattut isigineqarsinnaangitsut.

Tamatumanissaaq erseqqissartariaqarpoq inuiaat inatsisaanni piumasaa ngimmat sumiiffiup minnerpaaffeqarnissaa innuttaasulluunniit qanoq amerlassuseqarnissaat. Soorlu qeqertami Pitcairnimi fem kvadratkilometerinnarnik anngissusilimmi inuit 52-iusut inuiaat inatsisaannit isigalugit inuiattut isigineqarput.

killiffik

Inuiannik oqartarnerup suuneranut tunngatillugu aamma tikkuarneqarsinnaavoq Nunarsuaq tamakkerlugu Sulisartut Kattuffissuata (ILO) naalagaaffinni namminersortuni nunap inoqqaavi naggueqatigiillu pillugit isumaqatigiissutaa nr. 169 1989-imeersoq. Isumaqatigiissummi Danmarkimit akueralugu atsiorneqarsimasumi artikel 1-imi "nunap inoqqaavi" imatut nassuiaarneqarput:

"...nunani naminersortuni inuiaat nunap inoqqaavinut ilaasusut isigineqartut nunami tassani nunalluunniit ilaani inuiaqatigiinnit tamaani najugaqarsimsunit kingooqquisuunertik tunngavigalugu, tassa nunap tigusarineqarnerata imaluunniit nunasiaatinnngortinneqarnerata nalaani imaluunniit naalagaaffiup maannakkut kinngisa aalajangerneqannginneranni tamaani najugaqarsimasut, aammalu inatsisitugit inissisimanertik apeqqutaatinnagu inuit atugarisaasigut, aningaasarsiornikkut, kulturikkut politikikkikullu namminneq aaqqissukkatik attattuaraat.

Nunap inoqqaavisut naggueqatigiittulluunniit imminut ilisarnaateqartinneq isumaqatigiissummi matumani aalajangersakkat atortinneqarnerat inoqatigiit aalajangerneqarnerannut tunngaviusaiaqarpoq.

Isumaqatigiissummi matumani oqariartaatsip "inuiaat" atorneqarnera inuiaat inatsisaannut tunngatillugu pisinnatitaaffinnut kinguneqartussatut nassuiaarneqartariaqanngilaq."

Takuneqarsinnaasutut ILO-p isumaqatigiissutaani nunap inoqqaavisa kikkeutinneqarnerat tunngavissanut sumulluunniit atangitsunut imminullu tunngasunut assigiissutilerujussuuvuq inoqatigiit inuiaat tamat inatsisaasigut inuiattut isigineqarnissaanut. Soorlu ILO-mi isumaqatigiissummi tikkuarneqarpoq inuit atugarisaasigut, aningaasaqarnikkut politikikkikullu ingerlatsiviit sumiiffimmullu aalajangersimasumut atasuuneq. Tamatuma saniatigut innuttaqatigiit imminnut qanoq isiginerat immini tunngaviuvuq pingaarluinnartoq.

Højesterettip 28. november 2003-mi suliaq 489/1999aamma 490/1999 (Thulimut tunngasoq) pillugu eqqartuussummi isumaqatigiissummi artikel 1 taanna isummerfigaa, taannalu pillugu oqarluni innuttaaqatigiit nunap inoqqaavisut taaneqassagunik aalajangersimasunik piginnaassuseqartariaqartut inuiannit allanit immikkoortinneqarsinnaalissutigisassaminnik.

Matuma siuliini allaaserisat tunngavigalugit inermiliisaariaqarpoq inuiaat tamat inatsisaannit isigalugu inuiannik oqartarnek paatsuugassaangitsumik sunaassusilerneqarsimanngikkaluortoq - ilaatigut kikkut inuiattut namminiussuttip imminiginissaanut tunngatillugu isigineqarsinnaanersut killiliinissamut ikorfartuutaasunik maleruagassiortoqarsinnaammat. Tamakkua inuiaqatigiinnut kalaallinut tunngatillugu atorneqarpata Nunanut allanut ministereqarfiup isumaa malillugu ima nammatsigisunik immikkut ilisarnaateqarput inuiaat kalaallit inuiaat tamarmik inatsisaannut tunngatillugu inuiattut oqaatigineqarsinnaallutik.

Inuiaat tamat inatsisaannut tunngatillugu inuiaat inuiaqatigiittuut taaneqaarsinnaanerat pillugu apeqqut sammineqassaaq kalaallit innuttaasut namminrsulivinniarlutik aalajangissagaluarpata Kalaallit Nunaata Danmarkillu akornanni pisinnaatitaaffiit pisussaaffiilu inuiaat tamat inatsisaannut tunngatillugu atuutinee qassanersut pillugit Namminersorneq pillugu kommissionip apeqqutaanut Nunanut allanut ministereqarfiup akissutaani.

Nunanut allanut ministereqarfik